

tullut yhtäkkiä niin ”helvetin huono isä, kun vaimo ei enää tarvitse”, ei tarvitse nimenomaan rakastajana ja aviomiehenä, kun on löytänyt toisen.

Puhumme niin yleisellä kuin yksityiselläkin tasolla siitä, miten usein tällaisissa tilanteissa lasta käytetään hyväksi. Hän on ase, jolla lyödään, ase, jolla särjetään toisen osapuolen vanhemmuutta, yleensä miehen, kun vaimolle jää lapsi. Isänä olemiselle on muutenkin vähän malleja, eroisälle ei ollenkaan. Se on ikuista syylistämistä.

”Nyt kun muijalla on uuden ylkänsä kanssa menoja, sellaisia yhtäkkisiä. Ja mulla on sovittuja töitä, josta on mahdollon sillä lailla laistaa. Enkä näin ollen voi muutaman tunnin varotusajalla ottaa poikaa tänne, niin jumalauta kun saan kuulla miten helvetin huono isä mä oon ja olen aina ollut. Ja kun olen niin huono isä, niin on parempi, etten tapaa häntä sovittuinakaan aikoina. Se sattuu, vaikka tietää, että tämä on silkkaa tappelustrategiaa.”

”Jotenkin on vaan käynyt niin, että kun olen töissä enkä näissä tilanteissa ole voinut olla pojan kanssa, siis tilanteissa joista äsken puhuin, niin on koko ajan huono omatunto ja ajattelen että taidan minä olla huono isä sittenkin. Ja toisinpäin kun oon yrittänyt laistaa joistakin työhön liittyvistä menoista, kun olen sopinut, että silloin oon pojan kanssa, niin tunnen itseni helvetin huonoksi ja laiskaksi työntekijäksi.” Eli on siinä miehelle kehitetty tai hän itse on keksinyt ikiliikkujan, joka tuottaa kaiken aikaa tehokkaasti pahaa oloa ja ahdistusta. Tuotteita, joille ei ole markkinarakoa, sillä niin paljon sitä näyttää kaikkialla olevan kaupan. Risto Reippaamme näyttää albumia.

Siinä on kuvia vain siellä täällä niin kuin revityn näköisiä tyhjiä paikkojakin. Muistot kun on tasa-arvoisesti jaettu siinä missä kaikki muukin jaettavissa oleva. Kun haastateltava esittelee poikansa kuvia eri ikäkausilta, suu vääntyy hymyyn ja silmiin tulee ylpeäniloinen ilme. Puhe soljuu lämpimänä. Se on puhetta lapsesta, jonka tärkeyttä ei voi olla nyt aistimatta. Ikävä antaa puheelle oman kaikupohjansa.

Vielä kerran hän palaa ihmettelemään, miten mies yhtäkkiä muuttuikin huonoksi isäksi, kun vaimo ei hänestä enää pidä. Vanhemmuus kun tuntuu muutenkin menevän jollain tavoin särölle avioerossa. ”Täytyy olla melkoinen itsetunto, jos selviää erosta ilman kolhuja. Siinä isyys on kovan paikan edessä kun kaiken aikaa saa kuulla — vaikka syyttäkkin — miten helvetin huono isä on. Lastahan siinä samalla vahingoitetaan, kun häntä käytetään aseena.”

Tämä on Risto Reippaamme totuus. Se on hänen tämänhetkinen totuutensa, jota aika saattaa paljonkin muuttaa. Mutta isä hän aikoo olla, vaikka hänet kuinka yritettäisiin kutistaa pelkäksi elatusvelvolliseksi. Se on mielestäni lujaa vanhemmuutta kaiken tuon kivun keskellä.

Kysyn vielä, miten erilainen hänen vaimonsa tarina voisi olla. Hän myöntää, että voisi olla. Joskus tuntuu eronneita osapuolia kuunnellessa siltä, että he olisivat viettäneet aivan eri elämää eri ihmisen kanssa, kuin toinen osapuoli antaa ymmärtää. Tai luulee.

Seppo Helminen

Mitäs me

Ilpo Tiihonen

Outo valo

Raadamme, raatelemme
ovissa vekslaamme kuin mormonit
ja sähkömittarimme
kauhuissaan yötä päivää
huojuu eteenpäin . . .
ja onni! eihän onni koskaan
tähtää potkuaan
vaan sokkona se joutuu potkimaan
ja ilot surut törmäilevät
hippusina
härkämäisin elkein —
tiedän tiedän: määritelmistämme
”sekaisin” on kaikkein selkein;
seinää kaatuu
lainaviulut vonkuua
ja perikunta perkeleellisenä parkuu osuuttaan

Kaksi

Mäellä radiomastot
sateessa vavahtaa,
kun raapaisee timanttineula
heidän lauluun.

ja mistä helvetistä olohuoneen outo valo
lankeaakin juuri silloin, avaa
salkkunsä ja kaivaa kirkkaan pullon
syvään huokaisten.

Oodi sun suulles

Suut edellä säntäämme täällä
hamuillen haluamaamme
ja joskus äkisti jäämme
lähekkäin
suustamme kiinni
kiinni jäiseen rautaan
tai jäämme raatelemaan
tai jostain hullusta haaveilemaan
tai kiinni pulloon
 alle puun

ja huulet, purrut ja suudellut
ja lyödyt ja naurettut
ne huulet, vaikka ne kalpenivat
ja hetkeksi jos ne nyt halpenivat
ovat sittenkin kestäneet janonsa
ja miksei, juomansakin.

Suut edellä säntäämme täällä
ja suullemme lennämmekin . . .
mutta parhaina hetkinä
päällä maan
voi hämärää hipaista huulillaan
ja tuntea tumman kasteen
ja pestä kasvonsa
kasvojen kylmyydestä

ja silloin me unelmat jaamme
ja suut
jakavat saavuttamaamme.